

CNV inbreng internetconsultatie:

Wijziging Wfsv tijdelijke uitzondering driejaarstermijn terugkerende eigenrisicodragers en vervallen rekenpercentage

Het CNV is van mening dat dit voorstel, dat hoofdzakelijk voorziet in een verkorting van de WGA-risicoperiode van 10 naar 5 jaar, niet te begrijpen is in het licht van de aangekondigde bezuinigingen in de WIA. Ook vreest het CNV voor een verslechtering van de positie van arbeidsongeschikte werknemers, als de prikkel voor werkgevers om zich voor hun re-integratie in te spannen wordt verkleind.

De voornaamste verandering in onderhavig pakket aan wijzigingen, is de verkorting van de periode waarin (middelgrote en grote) werkgevers verantwoordelijk zijn voor de financiering van de lasten en de re-integratie van het WGA-deel van de WIA. Nu worden deze financiële lasten gedurende tien jaar - na de loondoorbetalingsperiode van twee jaar – aan de werkgever doorberekend. Dit wordt verkort naar vijf jaar. Voor werkgevers die ervoor hebben gekozen eigenrisicodrager te zijn voor de WGA, wordt de periode van eigen risico dragen eveneens verkort van tien naar vijf jaar. De financiële lasten worden na die vijf jaar gedragen door een collectieve, uniforme premie. De re-integratietaken van de eigenrisicodrager worden na vijf jaar overgenomen door het UWV.

Het doel van deze wijziging is duidelijk: het verlichten van de lasten van werkgevers in het geval één of meer werknemers arbeidsongeschikt worden. In de toelichting van het voorstel wordt vervolgens betoogd dat werkgevers daardoor makkelijker personeel in dienst nemen of een vast contract aanbieden. Dat lijkt slechts een aanname, dit wordt op geen enkele manier nader onderbouwd. Het CNV durft dit ook hardop te betwijfelen. Zeker als er daarnaast geen paal en perk wordt gesteld aan de diverse constructies en kostenvoordelen van flexibele arbeid.

Werkgevers betalen straks niet tien jaar, maar slechts vijf jaar een verhoogde premie bij een grote instroom van 'hun' werknemers in de WGA. Deze doorberekening van WGA-kosten in de premie is er echter niet voor niets. Het is één van de prikkels om werkgevers te stimuleren zich maximaal in te zetten voor de re-integratie van een zieke werknemer. Om te voorkomen dat deze werknemer na twee jaar een beroep moet doen op een WGA-uitkering. Het is daarnaast een prikkel – met name bij eigenrisicodragers – om na die twee jaar nog inspanningen te blijven verrichten voor de werknemers die al een WGA-uitkering ontvangen. Ook is het een prikkel om te investeren in preventie, om ziekte en arbeidsongeschiktheid al op voorhand tegen te gaan.

Het is kortom een bouwsteen in een breder pakket aan wederzijdse verplichtingen voor werkgevers en werknemers om zich samen in te blijven zetten voor preventie en re-integratie, net zoals bijvoorbeeld de loondoorbetaling bij ziekte en de verplichtingen uit de Wet verbetering poortwachter. Dit pakket van gezamenlijke verplichtingen werkt, zo blijkt onder andere uit een forse daling van instroom in arbeidsongeschiktheidsregelingen, na invoering van de diverse bijbehorende wet- en regelgeving.

Met het verkorten van de periode van premiedifferentiatie van tien naar vijf jaar, wordt de bijbehorende prikkel voor werkgevers verkleind. Één van de bouwstenen uit het pakket wordt eruit gehaald, of in ieder geval maar half teruggeplaatst. Werkgevers zullen daardoor minder inspanningen verrichten om arbeidsongeschiktheid te voorkomen en te beperken. Dit blijkt ook uit de beantwoording van de vragen uit het Integraal Afwegingskader.

In dit afwegingskader wordt ook benoemd dat de overheidsuitgaven door het voorstel structureel met 170 miljoen toenemen. In de financiële doorberekening van het regeerakkoord wordt aangegeven dat de maatregel daarnaast leidt tot hogere WGA-premies.¹ Deze toename van kosten (zowel overheidsuitgaven als hogere premies) hangt samen met een toename van het WGA-bestand. Als er minder wordt geïnvesteerd in re-integratie, zal de WIA-instroom toenemen. En de WIA-uitstroom afnemen.

In de toelichting van het wetsvoorstel wordt onterecht opgemerkt dat dit wetsvoorstel geen effecten heeft op werknemers. Als het gaat om minder inspanningen om arbeidsongeschiktheid te voorkomen en beperken, worden de werknemers die het van die inspanningen moeten hebben per definitie getroffen. Het zijn deze werknemers, die de (financiële) effecten ondervinden van langdurige arbeidsongeschiktheid. En die werknemers zijn gebaat bij maximale en langdurige inspanningen van hun werkgever op dit vlak. Ook zullen (ex-)werknemers van eigenrisicodragers al na vijf – in plaats van tien - jaar een ‘knip’ krijgen in hun re-integratie. Zij zullen dan worden overgeheveld naar het UWV. Lopende re-integratietrajecten worden dan mogelijk doorbroken, of met de vijfjaarstermijn in zicht wellicht niet eens opgestart.

Het CNV vindt dat deze negatieve effecten niet uit te leggen vallen, en al helemaal niet in het licht van de (in hetzelfde regeerakkoord) aangekondigde bezuinigingen op de WIA.² Het CNV is fel tegen deze bezuinigingen ten koste van een kwetsbare groep. Werknemers die worden geconfronteerd met ziekte en arbeidsongeschiktheid moeten kunnen rekenen op een adequaat vangnet. Als de aangekondigde bezuinigingen worden doorgevoerd, wordt de WIA-uitkering steeds meer een wassen neus. Je komt er nauwelijks meer in, en zelfs als is beoordeeld dat je 80-100% arbeidsongeschikt bent, wordt je geacht aan het werk te gaan, op straffe van een lagere uitkering. En dat terwijl iedereen weet dat het voor deze groep mensen heel lastig is werk te vinden en te behouden. Dit blijkt onder andere uit de lage arbeidsparticipatie van deze laatste groep: slechts 8,4% is aan het werk.³

Aan de ene kant wordt met onacceptabele maatregelen op de WIA bezuinigd. Terwijl dit geld aan de andere kant met dit voorstel - als lastenverlichting voor werkgevers - net zo makkelijk weer wordt uitgegeven. De rekening voor dit voorstel wordt daarmee via een omweg neergelegd bij de arbeidsongeschikte werknemer. Terwijl diezelfde werknemer door dit voorstel mogelijk ook te maken krijgt met verminderde re-integratie inspanningen van zijn of haar werkgever. Het CNV vindt dit onacceptabel, en roept het kabinet daarom op de risicoperiode voor de WGA niet te verkorten.

¹ Analyse economische en budgettaire effecten van de financiële bijlage van het Regeerakkoord, CPB Notitie, 10 oktober 2017

² Hiermee wordt bedoeld op de aangekondigde aanpassing van het schattingsbesluit en de invoering van een inkomenseis voor de categorie WGA 80-100% arbeidsongeschikt.

³ UWV monitor Arbeidsparticipatie 2017